

درس ۳:

انواع فرهنگ سلطه و استکبار :

فرهنگ غرب (در ۵ قرن اخیر و در اروپا آغاز شد.)		فرهنگ جهان گشایی و امپراتوری
فرهنگ استعمار	فرهنگ امپریالیسم	فرهنگ یونانیان و روم باستان
استعمار قدیم	امپریالیسم سیاسی	فرهنگ ایرانیان باستان
استعمار نو	امپریالیسم اقتصادی	فرهنگ مغول: هضم در فرهنگ چین
استعمار فرانو	امپریالیسم فرهنگی	و هند و ایران شد و به سه هویت چینی هندی و ایرانی تبدیل شد.

فرهنگ جهان گشایی و امپراتوری :

در همه ی موارد ، بسط فرهنگی قوم قالب را به دنبال نمی آورد.(مانند ایرانیان باستان و مغول ها).

قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می خورد :

- در صورت حفظ هویت فرهنگی خود ، با ضعیف شدن قدرت نظامی مهاجم ، استقلال سیاسی خود را به دست می آورد.
- در صورت داشتن فرهنگ قوی و غنی ، گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم می کند و آنان را به خدمت می گیرد.

فرهنگ امپریالیسم

امپریالیسم سیاسی	امپریالیسم اقتصادی	امپریالیسم فرهنگی
اشغال نظامی جوامع	تصرف بازار و مواد خام جوامع	وقتیکه مقاومت فرهنگی قوم مغلوب فرو بریزد یا برتری فرهنگی قوم قالب را بپذیرد .

فرهنگ استعمار

استعمار فرانو	استعمار نو	استعمار قدیم
ابزار های فرهنگی و علمی رسانه ها و فناوری اطلاعات هجوم به هویت فرهنگی	ابزار های سیاسی ، نظامی و اقتصادی استفاده از کودتای نظامی	اشغال یک سرزمین با قدرت نظامی و سیاسی
پس از دوره استعمار نو شکل گرفت. به دنبال غربی کردن جهان در پوشش نام جهانی شدن اگر کشور ها برتری مطلق فرهنگ غرب را بپذیرند و هویت خود را در جهت آن بازسازی کنند آن فرهنگ موفق بوده است.	پس از شکل گیری جنبش های استقلال طلبانه در طی قرن بیستم به وجود آمد. کنترل بازار های کشورهای دیگر با استفاده از قدرت اقتصادی و ساختارهای اقتصادی بین المللی	از قرن ۱۵ توسط اروپاییان آغاز شد. در قرن ۱۹ به اوج رسید و تصرف اروپاییان از ۳۵ درصد به ۶۷ درصد رسید. "آغاز شکل گیری جنبش های استقلال طلبانه" علت موفقیت : پیشرفت در دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی
"حضور پنهان استعمارگران" "حضور پنهان مجریان" "تاثیر غیر مستقیم بر فرهنگ"	"حضور پنهان استعمارگران" "حضور آشکار مجریان بومی" "کنترل غیر مستقیم بازار"	"حضور آشکار استعمارگران" "حضور مستقیم استعمارگران"

وجه اشتراک هر سه نوع استعمار : فراورده فرهنگ سلطه جهان غرب

www.my-dars.ir

آزمون :

۱. در طول زمان در یک سرزمین واحد، فرهنگ های متفاوتی پدید می آید. درست غلط
  ۲. استعمار نو گسترش و سلطه فرهنگ غرب بر همه جهان را در پوشش نام جهانی شدن پیگیری میکند . درست غلط
  ۳. مارکسیسم تنها راه رهایی از نظام سرمایه داری را، انقلاب طبقاتی می داند. درست غلط
  ۴. فرهنگی که عقاید ، ارزش ها ، هنجار ها و رفتار های آن مطابق با نیاز های فطری باشد همان ..... است.
  ۵. جهانگشایی و امپراتوری اغلب با ..... و ..... فراوان همراه بود.
  ۶. عقاید و ارزش های اسلامی خصلتی ..... دارند.
  ۷. فرهنگ جهانی چه ویژگی هایی باید داشته باشد؟
  ۸. پیامد فرهنگ هایی که رویکرد جبرگرا و غیر مسئول دارند چیست؟
  ۹. امپریالیسم سیاسی چگونه شکل می گیرد؟
  ۱۰. رابطه ی غلبه ی نظامی با بسط فرهنگی قوم غالب را با مثال ، شرح دهید.
  ۱۱. چگونه امت اسلامی ، مرحله ی نوینی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام رقم زد؟
  ۱۲. ناسیونالیسم و مارکسیسم را تشریح کنید.
- (جامعه شناسی ۲، انتشارات مشاوران آموزش ؛ پایه یازدهم ، ص ۱۸-۴۸)

پاسخنامه آزمون

:

۱. درست
۲. نادرست
۳. درست
۴. فرهنگ حق
۵. کشتارها/ خسارات انسانی و اقتصادی
۶. جهانی
۷. ویژگی ها و ارزش های عام و جهان شمول
۸. فرهنگ های جبرگرا، نقش انسان ها در تعیین سرنوشتشان را نادیده می گیرند و با این کار قدرت مقاومت را از آدمیان می گیرند و آنها را به موجوداتی منفعل تبدیل می کنند و زمینه ی نفوذ سلطه گران را فراهم می آورند.
۹. از طریق اشغال نظامی جوامع ضعیف
۱۰. غلبه ی نظامی گرچه به حضور مستقیم قوم مهاجم در مناطق جغرافیایی منجر می شود اما در همه ی موارد بسط فرهنگی قوم غالب را به دنبال نمی آورد. ایران با غلبه ی نظامی مغول ها فتح شد اما فرهنگ مغول در ایران بسط نیافت.
۱۱. با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود.
۱۲. ناسیونالیسم: مجموعه ای از باور ها و نماد هاست که دلبستگی و تعلق به ملت و عناصر تشکیل دهنده ی آن ، از قبیل سرزمین ، قوم ، نژاد و زبان را بیان می کند و فقط این موارد آرمان و

ارزش اساسی انسان ها محسوب می شوند، هویت ملت ها را تعیین می کنند و آن ها را از سایر ملت ها جدا می کنند. مارکسیسم: تفکری است که عناصر اصلی آن از اندیشه های مارکس، فیلسوف و جامعه شناس انقلابی آلمانی در اواخر قرن نوزدهم ساخته شده است و مارکسیسم تنها راه رهایی از نظام سرمایه داری را انقلاب طبقاتی میداند

(جامعه شناسی ۲، انتشارات مشاوران آموزش ؛ پایه یازدهم ، ص ۱۸۵-۱۹۱)

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir